

Aralık / December 2021

Cilt/Volume: 5

Sayı/Issue: 2

ISSN: 2587-1706

Anadolu Öğretmen Dergisi
Anatolian Journal of Teacher

www.dergipark.gov.tr/aod

DOI: 10.35346/aod.977703

2014-2015 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILINDA UYGULAMAYA KONULAN ÜÇÜNCÜ SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ*

Merve BEDİR YÖNEY¹, Prof. Dr. Abdullah AYDIN²

¹ Fen Bilimleri Öğretmeni, Özel Halkalı Oğuzkaan Ortaokulu, İstanbul, Türkiye, merwebedir@hotmail.com

² Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Kastamonu, Türkiye, aaydin@kastamonu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmada, öncelikle 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilk defa uygulamaya konulan Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın sınıf öğretmenleri açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Diğer bir amaç ise, üçüncü sınıf öğrencilerinin ilk defa karşılaştıkları fen bilimleri dersindeki kavramları öğrenme düzeylerinin tespit edilmesi ve bu öğrenci velilerinin dersin uygulanması hakkındaki görüşlerinin alınmasıdır. Bu amaçlar doğrultusunda araştırmanın katılımcılarını; 2016-2017 eğitim-öğretim yılı, İstanbul İlinin iki ilçesinde bulunan ve rastgele seçilmiş beş devlet okulunda görev yapan 25 sınıf öğretmeni, 586 üçüncü sınıf öğrencisi ve 15 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırmada, sınıf öğretmenlerine 47 maddelik Sınıf Öğretmenleri Anket Formu (SÖAF), üçüncü sınıf öğrencileri için fen bilimleri dersinde görmüş oldukları kavramları içeren 26 maddelik Fen Kavramları Bilgi Formu (FKBF) ve velilere ise çocuklarının ilk defa karşılaştıkları fen bilimleri dersinin uygulanışı ile ilgili olarak beş sorudan oluşan Yazılı Görüş Alma Formu (YGAF) uygulanarak, hem nicel hem de nitel veriler toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde betimsel istatistik, nitel verilerin analizinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; öğretmenler kendilerine uygulanan anketin program kazanımı, konu alanı-içerik ve ölçme ve değerlendirme boyutlarına ilişkin ortalama olarak "katılıyorum" başka bir deyişle, bu boyutların uygun olduğu yönünde görüş belirtirken, anketteki öğrenme-öğretme süreci boyutuna ilişkin ise ortalama olarak "kararsızım" başka bir deyişle, programın bu boyutuna yönelik olumlu ya da olumsuz her hangi bir görüşlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilere uygulanan bilgi formundan elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin %95'inin üçüncü sınıfta gördükleri fen bilimleri dersine karşı ilgili oldukları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrenci velilerinden elde edilen bulgulara göre ise, velilerin çoğunluğu üçüncü sınıflarda fen bilimleri dersinin konulmasının çocukları için uygun olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, fen bilimleri konularının öğretiminde laboratuvar kullanılmasının öneminden bahsetmişlerdir. Araştırmanın sonucunda, programın etkin uygulanabilmesi için okul müdürleri, alan uzmanları, fen bilimleri öğretmenleri gibi farklı katılımcıların yer aldığı ve geniş örneklemlili araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üçüncü sınıf fen bilimleri dersi öğretim programı, fen bilimleri dersi, öğretmen, öğrenci, veli

* Bu çalışma, birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir ve International Conference on Education Research and Technologies (EDUREST-2018), October 26-28, 2018, İstanbul, Turkey'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

EVALUATION OF THE THIRD GRADER SCIENCE CURRICULUM IMPLEMENTED IN 2014-2015 ACADEMIC YEAR

ABSTRACT

In this research, it is aimed to evaluate the Third Grade Science Curriculum, which was put into practice for the first time in the 2014-2015 academic year, in terms of classroom teachers. Another aim is to determine the level of learning the concepts in the science lesson that the third year students encounter for the first time and to get the views of these students' parents about the implementation of the science lesson. For these aims, the participants of the research are 25 classroom teachers, 586 third grade students and 15 parents of students from randomly selected five schools located in two districts of Istanbul Province in Turkey in the 2016-2017 academic year.

In the study, a 47-items Classroom Teachers Questionnaire (CTQ) was given to the classroom teachers, a 26-items Science Concepts Information Form (SCIF) containing the concepts they had seen in the science lesson for the third grade students, and the parents were asked five questions the Written View Taking Form (WVTF) about the application of the science lesson that their children encountered for the first time that using these both quantitative and qualitative data were collected. Descriptive statistics were used in the analysis of quantitative data, and content analysis was used in the analysis of qualitative data. According to the results of the study, teachers stated the opinion that “agree” on average regarding the dimensions of acquisitions, subject area-content and measurement and assessment, in other words, they stated their views that it is appropriate, whereas they stated, “neutral” on average regarding the dimension of learning-teaching process in the questionnaire. In other words, they stated that they did not have any positive or negative views on this dimension of the curriculum. According to the findings obtained from the information form that applied to students, about 95% of students were found to be interested in science lessons. According to the findings obtained from parents, the majority of the parents stated that the introduction of the science lesson in the third grades is suitable for their children. In addition, they mentioned that the importance of using laboratories in the teaching of science subject. As a result of the research, it is recommended to conduct studies with large samples, involving different participants such as school principals, field experts, science teachers, in order to implement the program effectively.

Keywords: Third grade science curriculum, science lesson, teacher, student, parent

GİRİŞ

Okul öncesi ve ilkokuldaki çocuklar fen bilimleri dersine karşı oldukça meraklıdırlar ve her fırsatta bu meraklarını giderebilmek için çaba gösterirler. Çocukların fen bilimlerini öğrenmeleri onların çevrelerinde olan doğa olaylarını incelemeleriyle başlar. Çocuk öğrenmeyi öğrenmenin doğal yöntemi olan araştırma yolu ile elde etmelidir. Çocuğun bilmediği bir şeyi öğrenebilmesi için kendi kendine basit araçlarla yaptığı denemeler ve incelemeler birer araştırmadır. Çocuğun kendi çabası ile yaptığı bu araştırmalar bir bilim insanındaki kadar değerli ve önemlidir. Bu dönemde fen bilimleri ile ilgili ne kadar çok etkinlik planlanırsa çocukların öğrenmeleri de o derece doğru ve kalıcı olacaktır (Soylu, 2004). Çocuklara bu dönemde fen eğitimi kapsamında ne verilirse ileriki yaşantılarında da onlardan ürün olarak verilen eğitimin çıktıları alınabilir. Fen bilimleri dersini alan öğrencilerin tamamı gelecekte bilim insanı olmayacaklar, ancak fenle ilişkilerini hayatları boyunca devam ettireceklerdir (Soylu, 2004). Bu nedenle öğrencilere, bilimsel bilgiye ulaşmanın ve elde edilen bilgiyi kullanmanın yolları öğretilerek onların bilimsel bir anlayış geliştirmeleri ve fen okur-yazarı bireyler olarak

yetiştirilmeleri amaçlanmalıdır (Duschl, Schweingruber ve Shouse, 2007; Güven, 2016; Ünişen ve Kaya, 2015; Yaşar, Ayas, Kaptan ve Gücüm, 1998).

Fen eğitimi, öğrencilerin yaşadıkları çevrelerini daha iyi tanımaları, onların doğada olup biten fen olaylarını bilimsel süreç becerilerine dayanarak açıklayabilmeleri ve çevrelerindeki olaylarla ilişkilendirebilmeleri bakımından oldukça önemlidir (Çoban, 2003). Bundan dolayı da fen eğitimin önemi yenilenen programlarla artmış ve bu programların güçlü ve iyileştirmeye açık alanları tartışılarak, çağın koşulları ve bilimsel gelişmeler doğrultusunda program iyileştirme çalışmaları devam etmektedir. Eğitim sisteminde uygulanan sekiz yıllık zorunlu eğitim, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 4+4+4 eğitim sistemi olarak değiştirilmiş ve bundan sonra ilkokul dört yıl, ortaokul dört yıl ve lise de dört yıl olmak üzere 12 yıllık zorunlu eğitim başlamıştır. Fen bilimleri dersi ilkokul üçüncü sınıflarda 2014-2015 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır (Özcan, Oran ve Arık, 2018) ve son olarak yenilenen 2018 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında da aynı sınıf seviyesinde okutulmaya devam etmektedir. Üçüncü sınıflara konulan bu ders sınıf öğretmenleri tarafından okutulmaktadır. 2014 ve 2018 yıllarında üçüncü sınıflarda okutulan fen bilimleri dersi öğretim programlarının karşılaştırılması Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. 2014 ve 2018 üçüncü sınıf fen bilimleri dersi öğretim programlarının ünite, kazanım sayıları ve ders saatleri (MEB, 2013; 2018)

2014 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı			2018 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı		
Ünite Başlıkları	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Ünite Başlıkları	Kazanım Sayısı	Ders Saati
<i>Beş Duyumuz</i>	3	6	<i>Gezegemizi Tanıyalım</i>	5	9
<i>Kuvveti Tanıyalım</i>	4	15	<i>Beş Duyumuz</i>	3	6
<i>Maddeyi Tanıyalım</i>	4	15	<i>Kuvveti Tanıyalım</i>	4	15
<i>Çevremizdeki Işık ve Sesler</i>	8	21	<i>Maddeyi Tanıyalım</i>	4	17
<i>Canlılar Dünyasına Yolculuk</i>	6	21	<i>Çevremizdeki Işık ve Sesler</i>	8	21
<i>Yaşamımızdaki Elektrikli Araçlar</i>	4	21	<i>Canlılar Dünyasına Yolculuk</i>	8	18
<i>Gezegemizi Tanıyalım</i>	3	9	<i>Elektrikli Araçlar</i>	4	22
Toplam	32	108	Toplam	36	108

Tablo 1 incelendiğinde, bazı ünitelerin yerlerinin değiştiği, bazı ünitelerin yeni eklendiği görülmektedir. 2014 yılında 32 olan toplam kazanım sayısı, 2018 yılındaki programda 36’ya çıkmıştır. Ders saatleri toplamında ve ünite sayılarında herhangi bir değişiklik olmamıştır.

Alanyazında yapılan araştırmalar incelendiğinde, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında fen bilimleri dersinin üçüncü sınıfta yer almasının yerinde olduğu, programın kazanımlarının öğrencilerin seviyesine uygun ve günlük yaşantıyla ilişkili olduğu yönünde bulgular elde edilmiştir. Ancak bunun yanında en önemli eksiklik olarak ise öğretmen kılavuz kitabının, öğrenci çalışma kitabının ve yeterince deney araç-gereçlerinin olmaması belirtilmiştir (Başar, 2016; Çiftçi, Saban, Nur-Gündüz ve Olaç, 2015; Duban, 2016; Şentürk ve Berk, 2019; Tüysüz ve Balıkçı, 2016; Yıldırım ve Güngör-Akgün, 2015).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilk defa üçüncü sınıflara konulan fen bilimleri dersi öğretim programının sınıf öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi, ilk defa üçüncü sınıfta fen bilimleri dersi ile karşılaşan öğrencilerin fen kavramları bilgi düzeylerinin tespit edilmesi ve öğrenci velilerinin fen bilimleri dersinin uygulanışı ile ilgili görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçların özellikle programın işleyişi ve fen bilimleri dersinin üçüncü sınıflarda okutulmaya başlamasının öğrenci ve velileri tarafından değerlendirilmesinde karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi açısından alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunlar dikkate alındığında ve alanyazında öğretmen, öğrenci ve velilerin birlikte ilk defa üçüncü sınıflarda okutulmaya başlanan fen bilimleri dersi öğretim programının değerlendirilmesiyle ilgili bir çalışmanın olmaması, bu çalışmanın alanyazına katkısı bakımından önemini arttırmaktadır.

Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın uygulayıcısı olan sınıf öğretmenlerinin görüşleri, programın her aşamasına dahil olan öğrencilerin fen bilimleri dersi ünite konularına ait kavram bilgi düzeyleri ve bu öğrenci velilerinin fen bilimleri dersinin uygulanışı ve çocuklarının bu ders kapsamında akademik başarılarının artmasına yönelik önerileri, dersin uygulanma aşamasında karşılaşılan sorunların giderilmesinde önemlidir. Bu doğrultuda, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilk defa uygulanan Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın,

- a) Kazanım boyutuna ilişkin,
- b) Konu alanı-içerik boyutuna ilişkin,
- c) Öğrenme-öğretme boyutuna ilişkin,
- d) Ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin,

sınıf öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

2. Üçüncü sınıf öğrencilerinin, fen bilimleri dersindeki kavramlara ilişkin bilgileri hangi düzeydedir?

3. Velilerin, çocukları açısından fen bilimleri dersinin üçüncü sınıfta okutulmasına yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, 2016-2017 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminin sonuna doğru yapılmıştır. Araştırma, hem nicel hem de nitel veri toplama araçlarının birlikte kullanıldığı ve verilerin toplanması sürecindeki nicel veriler ağırlıkta olduğu için açıklayıcı karma yöntem türünden bir araştırmadır. Onwuegbuzie ve Leech (2004), karma yöntemin amacının pek çok durumda bir fikri doğrulamak ya da desteklemek değil, kişinin olayla ilgili anlayışını geliştirmek olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu modelin kullanıldığı araştırmalarda, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşleri ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özellikleri belirlenir (Büyüköztürk vd., 2013; Fraenkel ve Wallen, 2006; Karasar, 2012). Araştırmanın nitel verileri ise YGAF'den elde edilmiştir. Buradaki amaç, araştırmanın nicel verilerinden elde edilen sonuçları, nitel verilerden elde edilen sonuçlarla desteklemektir.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını, İstanbul İlinin iki ilçesinde bulunan beş devlet okulunun üçüncü sınıflarında görev yapan, rastgele ve gönüllülük esasına göre belirlenen 25 sınıf öğretmeni, 586 üçüncü sınıf öğrencisi ve 15 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırmada, katılımcıların belirlenmesinde araştırmaya hız ve pratiklik kazandıran kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır (Bakırcı, Artun ve Şenel, 2016; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Kolay ulaşılabilir örneklemede araştırmacı, hali hazırda var olan öğeler içerisinde yeterli sayıda ögeyi örneklem olarak belirler. Alanyazında yapılan birçok çalışmada araştırmacıların kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemini kullandığı belirlenmiştir (Baltacı, 2018). Ayrıca, araştırmanın amacına en uygun kişileri araştırma sürecine dahil etmek, verilerinin toplanması açısından önemlidir.

Araştırmanın katılımcılarından olan sınıf öğretmenlerinin yarısından fazlası (%56) eğitim fakültesi mezunu, %28'i ise pedagojik formasyon almış dört yıllık bir fakülte

mezunudur. Ayrıca öğretmenlerin %4'ü 0-5 yıllık, %20'si 6-10, %12'si 11-15 yıllık ve %64'ü ise 16 ve daha üstü bir kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu mesleki tecrübeye sahip ve uygulanan programlar hakkında bilgi sahibi oldukları düşünülmüştür. Araştırmanın katılımcısı olan öğrencilerin 287'si kız, 299'u da erkek öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin 101'i sekiz, 428'i dokuz ve 57'si ise on yaşındadır. Araştırmanın katılımcılarından velilerin ise, %33,3'ü üniversite mezunu, %26,7'si lise ve %40'ı da ortaokul ve ilkokul mezunudur. Velilerin üçte birinin üniversite mezunu olması, çocukları için fen bilimleri dersinin uygulanışı hakkında görüş belirtme açısından önemlidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verileri; Sınıf Öğretmenleri Anket Formu (SÖAF)'ndan ve üçüncü sınıf öğrencileri için fen bilimleri dersinde görmüş oldukları kavramları içeren Fen Kavramları Bilgi Formu (FKBF)'ndan elde edilmiştir. Nitel veriler ise; velilere uygulanan Yazılı Görüş Alma Formu (YGAF)'ndan elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan bu veri toplama araçları aşağıda açıklanmıştır:

Sınıf Öğretmenleri Anket Formu (SÖAF)

Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'na ilişkin öğretmen görüşlerinin tespit edilmesi amacıyla Güven (2016) tarafından güncellenen bir anket kullanılmıştır. Anket; 5'li Likert (5=Tamamen katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılmıyorum ve 1=Kesinlikle katılmıyorum) tipinde hazırlanmış ve 47 maddeden oluşmuştur. Ankette iki bölüm bulunmaktadır. Birinci bölüm; katılımcıların kişisel bilgilerine yönelik ifadeleri, ikinci bölüm ise Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın "kazanım, konu alanı-içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme" boyutlarını içermektedir. Bu anket, başlangıçta Tatar (2007) tarafından dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri için geliştirilmiştir. Daha sonra, Güven (2016) bu anketteki bazı maddeleri uzman görüşü alarak çıkarmış ve Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'na uygun hale getirmiştir. Güven (2016) ankette çıkarılan bazı maddelerden sonra anketin güvenilirliği için bir ön uygulamasını yapmış ve Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısını 0,97 olarak hesaplamıştır.

Fen Kavramları Bilgi Formu (FKBF)

Üçüncü sınıf öğrencilerinin, fen bilimleri dersindeki kavramlara ilişkin sahip oldukları bilgi düzeylerini tespit etmek için araştırmacılar tarafından 26 maddeden oluşan bir bilgi formu oluşturulmuştur. Formdaki maddeler hazırlanırken ünitelerdeki konu ve kazanımlar dikkate alınmış ve bu kazanımlarla ilgili kavramları içeren maddeler oluşturulmuştur. Bu maddeler

hazırlanırken uzman görüşleri (fen bilgisi eğitiminden üç öğretim üyesi, bir sınıf öğretmeni, bir fen bilimleri dersi öğretmeni ve bir dil uzmanı) alınmıştır. Uzmanların görüşleri sonucunda bazı maddeler düzenlenerek bilgi formuna son hali verilmiştir. Öğrencilerin daha iyi anlayabilme ve istenileni kolaylıkla yapabilmeleri için formdaki her bir maddedeki ifadenin karşısına bir gülen yüz, bir de üzgün yüz resimleri konulmuştur. Öğrencilerden, bilgi formundaki her bir maddeyi okuyup kendilerine göre uygun bulduklarını o ifadenin karşısındaki yüzlerden birini işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir. Burada amaç, üçüncü sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersi ünite konularında geçen kavramları tanıyıp tanımadıklarını ve fen bilimleri dersini günlük yaşantılarıyla ilişkilendirip ilişkilendiremediklerini tespit etmektir. Bu şekilde hazırlanmış FKBF'nin, asıl uygulamaya geçmeden önce araştırma grubuna dahil olmayan öğrencilerle maddelerin anlaşılabilirliği, formun uygulanabilirliği ve verilecek sürenin belirlenmesi için bir ön uygulaması yapılmış ve gerekli düzeltmelerden sonra nihai form olarak kullanılmasına karar verilmiştir. FKBF için cevaplama süresinin bir ders saati olmasına karar verilmiş ve üçüncü sınıf öğrencilerine ikinci dönemin sonunda uygulanmıştır.

Yazılı Görüş Alma Formu (YGAF)

Araştırmada, öğrenci velilerinin fen bilimleri dersinin üçüncü sınıfta verilmeye başlanmasıyla ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmış ve bu amaç doğrultusunda hazırlanan formda; katılımcıların kişisel bilgilerini belirlemek için bir soru ve çocuklarının ilk defa karşılaştıkları fen bilimleri dersinin uygulanışı ile ilgili görüşlerini belirleyebilmek için ise dört adet açık-uçlu soru bulunmaktadır. YGAF'de bulunan dört açık-uçlu soru hazırlanırken fen bilimleri dersiyle karşılaşan çocuklarının bu ders kapsamında velilerin de görüş bildirebilecekleri şekilde olmasına dikkat edildi. Ayrıca, bu sorular iki sınıf öğretmeni ve bir fen bilimleri öğretmeninden görüş alınarak hazırlanmıştır. Daha sonra fen bilgisi eğitiminde ve ölçme ve değerlendirme alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşlerine başvurularak görüş alma formuna son şekli verilmiştir.

Uygulama-Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verilerini toplamadan önce, araştırmada kullanılacak ölçme araçları hazırlanmıştır. Bu araçlardan SÖAF için Güven (2016)'den gerekli izin alınarak araştırmada kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmanın diğer iki veri toplama aracı FKBF ve YGAF araştırmacılar tarafından geliştirilerek kullanılmıştır. Ayrıca, araştırmanın yapılacağı her bir okul için İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmış ve gönüllülük esasına göre her bir katılımcıya bu ölçme araçları uygulanmıştır. Araştırmanın nicel ve nitel verileri, 2016-2017

eğitim-öğretim yılının ikinci döneminin sonuna doğru toplanmıştır. Bunun nedeni, araştırmanın katılımcılarından öğretmenlerin, bir eğitim-öğretim yılı boyunca programı uygulayıp tanımları, öğrencilerin FKBF'deki her bir maddeyi fen bilimleri dersinde görmüş olmalarıdır. Velilerin ise, çocuklarının bir yıl boyunca fen bilimleri dersini görüp olumlu ya da olumsuz karşılaştıkları durumlardan haberdar olmalarıdır. Araştırmanın ölçme araçları uygulanmadan önce öğretmen, öğrenci ve ilgili velilere bilgilendirici açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca öğrencilere, bunun bir sınav olmadığı söylenerek, cevaplarında daha samimi ve içten olmaları amaçlanmıştır. Son olarak, rastgele ve gönüllülük esasına dayanarak 15 öğrenci velisine çocuklarının fen bilimleri dersini okurken olumlu ya da olumsuz karşılaştıkları durumlar hakkındaki görüşlerini alabilmek için onlara uygulanan YGAF'deki her bir soruyu yazılı olarak cevaplamaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

Sınıf öğretmenlerine uygulanan anketten elde edilen veriler, betimsel olarak analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar frekans, yüzde ve aritmetik ortalama olarak hesaplanmıştır.

Anketten elde edilen sonuçlar;

- 1,00-1,80 arası “Kesinlikle Katılmıyorum”
- 1,81-2,60 arası “Katılmıyorum”
- 2,61-3,40 arası “Kararsızım”
- 3,41-4,20 arası “Katılıyorum”
- 4,21-5,00 arası “Tamamen Katılıyorum”

şeklinde belirlenmiştir (Güven, 2016).

Öğrencilerin bilgi düzeylerinin ölçülmesi için uygulanan fen kavramları bilgi formundan elde edilen veriler, frekans ve yüzde olarak belirlenmiştir. Velilere uygulanan görüş alma formundan elde edilen veriler ise içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin içerik kategorileriyle özetlendiği sistematik bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2013).

YGAF'den elde edilen veriler, birinci araştırmacı ve alanında uzman bir kişi tarafından ayrı ayrı kodlanmış ve güvenilirliği belirlemek için kodlayıcılar arası uyum yüzdesi hesaplanmıştır. Burada her bir araştırma sorusu bir tema olarak düşünülmüş ve kodlar elde edilmiştir. Uyum yüzdesinin hesaplanmasında, Miles ve Huberman (1994)'ın aşağıdaki formülü kullanılmıştır:

$$\text{Uyum yüzdesi (P)} = \frac{Na (\text{Görüş birliği})}{Na (\text{Görüş birliği}) + Nd (\text{Görüş ayrılığı})} \times 100$$

Alanyazında yapılmış çalışmalarda bu oranın güvenilir olarak nitelendirilebilmesi için %80 ve üzerinde olması önerilmektedir (Miles, Huberman ve Saldana, 2014; Patton, 2002). Bu çalışmada, kodlayıcılar arası uyum %88 olarak bulunmuş ve güvenilir olduğu düşünülmüştür.

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen nicel ve nitel veriler aşağıda belirtildiği gibi her bir problem göre verilmiştir.

Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgular ve Yorum

Araştırmada yer alan ilk iki probleme yönelik bulgular aşağıda verilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın birinci probleminin a maddesine yönelik elde edilen verilere ait tanımlayıcı istatistikler, Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2’ye göre, öğretmenlerin bütün maddelere verdikleri cevapların genel ortalaması $\bar{X}=4,04$ olarak bulunmuştur. Bu sonuç öğretmenlerin programın kazanım boyutuna ilişkin görüşlerinin “katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermiştir. Genel olarak öğretmenlerden elde edilen bulgular, program kazanımlarının öğrencilerin seviyesine uygun olduğu, günlük hayatla ilişkilendirme yapmayı sağladığı, konu alanıyla ilgili olduğu, öğrencilere fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkisi kazandırdığı, öğrencilerin fen okuryazarlığını geliştirici nitelikte olduğu ve çevreyi koruma bilinci gibi davranışları kazandırdığı yönündedir.

Ölçekteki maddeler incelendiğinde öğretmenler, birinci madde de belirtilen kazanımların sınıf seviyesine uygunluğuna $\bar{X}=4,40$ ortalamayla ve ikinci madde de belirtilen kazanımların açık ve anlaşılır olmasına da $\bar{X}=4,36$ ortalamayla “tamamen katılıyorum” yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler en büyük ortalamayla ($\bar{X}=4,48$) üçüncü maddedeki kazanımların günlük hayatta öğrencinin işine yarayacak nitelikte olduğuna dair “tamamen katılıyorum” yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Bu sonuca göre öğretmenlerin çoğunluğunun programdaki kazanımların, öğrencilerin günlük hayatta işlerine yarayacak nitelikte olduğuna dair tamamen katıldıkları görülmektedir. Bu sonuç, fen bilimleri dersinin günlük hayatla ilişkilendirilmesi gerektiği yönünde önemli bir ifadedir. Öğretmenler, en düşük ortalamayla da ($\bar{X}=3,64$) sekizinci madde de belirtilen “gözlem, karşılaştırma-sınıflama, çıkarım yapma, deney tasarlama, ölçme, bilgi ve veri toplama, yorumlama, sunma vb. bilimsel süreç becerilerini geliştirecek niteliktedir” ve on beşinci madde de belirtilen “öğrencilere yerel, ulusal ve küresel çevre sorunlarını bilim ve tartışma bilincini kazandıracak niteliktedir” ifadelerine “Katılıyorum” yönünde görüş belirtmişlerdir. Tablo 1’deki kazanım boyutuna ilişkin maddelere genel olarak bakıldığında, öğretmenler $\bar{X}=4,48$ ile $\bar{X}=3,64$ arasında bir ortalamayla “tamamen katılıyorum” ve “katılıyorum” yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 2. Programın kazanım boyutuna yönelik öğretmen görüşleri

Madde No	Genel Olarak Kazanımlar	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum		N	\bar{X}
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	Öğrencinin bulunduğu sınıf seviyesine uygundur.	12	48	12	48	0	0	1	4	0	0	25	4,40
2	Açık ve anlaşılır niteliktedir.	12	48	11	44	1	4	1	4	0	0	25	4,36
3	Günlük hayatta öğrencinin işine yarayacak niteliktedir.	15	60	7	28	3	12	0	0	0	0	25	4,48
4	Öğrencide düşünme yeteneğini geliştirecek niteliktedir.	11	44	13	52	0	0	1	4	0	0	25	4,36
5	Aşamalılık özelliği gösterir.	7	28	9	36	7	28	2	8	0	0	25	3,84
6	Konu alanının özelliklerine uygundur.	9	36	14	56	1	4	1	4	0	0	25	4,24
7	Kazanımlar bu düzeyde kazandırılması gereken tüm istendik davranışları karşılamaktadır.	6	24	11	44	6	24	2	8	0	0	25	3,84
8	Gözlem, karşılaştırma-sınıflama, çıkarım yapma, deney tasarlama, ölçme, bilgi ve veri toplama, yorumlama, sunma... vb bilimsel süreç becerilerini geliştirecek niteliktedir.	6	24	9	36	6	24	3	12	1	4	25	3,64
9	Fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkisini kurduracak niteliktedir.	7	28	15	60	2	8	1	4	0	0	25	4,12
10	Fen bilimlerine karşı olumlu tutum ve değerlerini (dikkatini vermesi ve sabit tutması, karşılık vermesi ve bundan tatmin olması, tutarlı bir değer sistemi oluşturulması ve bunun sonucunda hayat stilini değiştirmesi (öz disiplinli olması, kendisi ve çevresi için güvenlik önlemleri alması gibi..)) geliştirmeye hizmet etmektedir.	6	24	12	48	6	24	0	0	1	4	25	3,88
11	Fen okuryazarlığını (bireylerin araştırma sorgulama, eleştirel düşünme ve karar verme becerileri geliştirmeleri, yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları, fenle ilgili beceri, tutum, değer, anlayış ve bilgilerin birleşimidir) geliştirici niteliktedir.	3	12	16	64	5	20	0	0	1	4	25	3,80
12	Öğrencilere çevre bilincini kazandıracak niteliktedir.	6	24	14	56	5	20	0	0	0	0	25	4,04
13	Öğrencilere sağlıklı yaşamının gerektirdiği davranışları kazandıracak niteliktedir.	8	32	15	60	2	8	0	0	0	0	25	4,24
14	Öğrencileri bilim adamlarına ve bilimsel çalışmalara saygı duymaya yönlendirmektedir.	4	16	14	56	3	12	3	12	1	4	25	3,68
15	Öğrencilere yerel, ulusal ve küresel çevre sorunlarını bilim ve tartışma bilincini kazandıracak niteliktedir.	5	20	9	36	8	32	3	12	0	0	25	3,64
16	Öğrencilere, yenilenebilir ve yenilenemez enerji kaynaklarını ve bunların önemini kavratacak niteliktedir.	5	20	16	64	2	8	2	8	0	0	25	3,96
17	Öğrencilere, doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesi gerekliliğini kavratacak niteliktedir.	6	24	18	72	0	0	1	4	0	0	25	4,16
Toplam Ortalama Değeri												4,04	

Araştırmanın birinci probleminin b maddesine yönelik elde edilen verilere ait tanımlayıcı istatistikler, Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Programın konu alanı-içerik boyutuna yönelik öğretmen görüşleri

Madde No	Konu Alanı-İçerik	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum		N	\bar{X}
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1.	<i>Basitten karmaşığa doğru sıralanmıştır.</i>	2	8	17	68	5	20	1	4	0	0	25	3,80
2.	<i>Kazanımlara uygun olarak düzenlenmiştir.</i>	3	12	18	72	3	12	1	4	0	0	25	3,92
3.	<i>Öğrencilerin ilgilerini çekebilecek niteliktedir.</i>	5	20	15	60	4	16	0	0	1	4	25	3,92
4.	<i>Diğer derslerin konuları ile ilişkilidir.</i>	4	16	16	64	4	16	1	4	0	0	25	3,92
5.	<i>Sınıf seviyelerine uygun olarak dağıtılmıştır.</i>	10	40	14	56	0	0	1	4	0	0	25	4,32
6.	<i>Günlük hayattan verilen örneklerle zenginleştirilmiştir.</i>	4	16	15	60	4	16	1	4	1	4	25	3,80
7.	<i>Öğrenciyi ezberden çok anlamaya teşvik etmektedir.</i>	4	16	14	56	5	20	2	8	0	0	25	3,80
8.	<i>Öğrencilerde bilimsel merak uyandırmaktadır.</i>	4	16	12	48	7	28	2	8	0	0	25	3,72
Toplam Ortalama Değeri												25	3,90

Tablo 3'e göre, öğretmenlerin bütün maddelere verdikleri cevapların genel ortalaması 3,90 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, öğretmenlerin programın konu alanı-içerik boyutuna ilişkin görüşlerinin "katılıyorum" düzeyinde olduğunu göstermiş ve fen programının konu alanı-içerik boyutunun bu kapsamda uygunluğunu belirtmektedir. Genel olarak öğretmenlerden elde edilen bulgular; programın konu alanı-içerik boyutunun basitten karmaşığa doğru sıralandığı, kazanımlara uygun olarak düzenlendiği, öğrencilerin ilgilerini çekebilecek nitelikte olduğu yönündedir. Ayrıca, bu boyutun diğer derslerin konuları ile ilişkili olduğu, öğrencilerin sınıf seviyelerine uygun olarak dağıldığı, günlük hayattan verilen örneklerle zenginleştirilmiş olduğu, öğrenciyi ezberden çok anlamaya teşvik edici ve öğrencilerde bilimsel merak uyandırdığı yönünde öğretmenler görüş belirtmişlerdir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin en büyük ortalamayla ($\bar{X}=4,32$) beşinci maddedeki "sınıf seviyelerine uygun olarak dağıtılmıştır" ifadesine katıldıkları görülmüştür. Öğretmenler en düşük ortalamayla da ($\bar{X}=3,72$) sekizinci maddedeki "öğrencilerde bilimsel merak uyandırmaktadır" ifadesine yönelik görüş belirtmişlerdir.

Araştırmanın birinci probleminin c maddesine yönelik elde edilen verilere ait tanımlayıcı istatistikler, Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Programın öğrenme-öğretme boyutuna yönelik öğretmen görüşleri

Madde No	Öğrenme-Öğretme Süreci	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum		N	\bar{X}
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	Yapılandırıcılıkla ilişkili olan strateji, yöntem ve teknikler dersin kazanımlarını gerçekleştirecek niteliktedir.	1	4	17	68	4	16	2	8	1	4	25	3,60
2	Kullanılan teknikler yaratıcı bireyler yetiştirilmesine imkan verecek niteliktedir.	2	8	11	44	7	28	4	16	1	4	25	3,36
3	Programda işleyiş ile ilgili önerilen yöntem ve teknikler öğretmene yeterince rehberlik etmektedir.	1	4	12	48	3	12	7	28	2	8	25	3,12
4	Önerilen yöntem ve teknikler öğrencilerin günlük hayatta karşılaştıkları problemleri çözmeye yarayacak, problemlere çözüm yolu geliştirecek niteliktedir.	1	4	14	56	5	20	4	16	1	4	25	3,40
5	Önerilen ders saati programın uygulanması için yeterlidir.	9	36	13	52	2	8	1	4	0	0	25	4,20
6	Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini (yaratıcı düşünme, analiz etme, değerlendirme v.b.) geliştirmelerine yeterince hizmet etmektedir.	1	4	10	40	9	36	4	16	1	4	25	3,24
7	Program bilimsel yöntemin işe koşulacağı etkinlikler içermektedir.	0	0	8	32	12	48	4	16	1	4	25	3,08
8	Program işbirliğine dayalı öğrenmeyi işe koşturmaktadır.	1	4	11	44	10	40	2	8	1	4	25	3,36
9	Program uygulanırken öğrenmenin sağlanmasında kavram haritalarından yararlanılmaktadır.	1	4	14	56	6	24	3	12	1	4	25	3,44
10	Program projeye dayalı öğretimi teşvik etmektedir.	2	8	7	28	10	40	5	20	1	4	25	3,16
Toplam Ortalama Değeri												3,40	

Tablo 4'e göre, öğretmenlerin bütün maddelere verdikleri cevapların genel ortalaması 3,40 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, öğretmenlerin programın öğrenme-öğretme süreci boyutuna ilişkin görüşlerinin "kararsızım" düzeyinde olduğunu göstermiş ve fen programının öğrenme-öğretme süreci boyutunun bu kapsamda uygun olup olmadığı yönünde herhangi bir görüş belirtmemişlerdir. Ancak bu değer, "kararsızım" ve "katılıyorum" arasında sınırda bir değerdir. Özellikle üçüncü madde de belirtilen "programda işleyiş ile ilgili önerilen yöntem ve teknikler öğretmene yeterince rehberlik etmektedir" ifadesine $\bar{X}=3,12$, yedinci madde de belirtilen "program bilimsel yöntemin işe koşulacağı etkinlikler içermektedir" ifadesine $\bar{X}=3,08$ ve onuncu madde de belirtilen "program projeye dayalı öğretimi teşvik etmektedir" $\bar{X}=3,16$ ortalamayla öğretmenlerin "kararsızım" dedikleri görülmüştür. Bunun yanında, öğretmenler

en büyük ortalamayla ($\bar{X}=4,20$) beşinci maddedeki “önerilen ders saati programın uygulanması için yeterlidir” ifadesine “tamamen katılıyorum” yönünde görüş belirtmişlerdir.

Araştırmanın birinci probleminin d maddesine yönelik elde edilen verilere ait tanımlayıcı istatistikler, Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Programın Ölçme ve Değerlendirme Boyutuna Yönelik Öğretmen Görüşleri

Madde No	Ölçme ve Değerlendirme	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum		N	\bar{X}
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	Program dersin kazanımlarıyla ilgili olarak, öğrencilerin ilerlemelerini değerlendirilmelerine yardımcı olmaktadır.	1	4	18	72	4	16	2	8	0	0	25	3,72
2	Ölçme değerlendirme yöntem ve teknikleri, öğrencilere bireysel farklılıkları dikkate almayı sağlayacak nitelikte rehberlik etmektedir.	0	0	11	44	9	36	5	20	0	0	25	3,24
3	Ölçme değerlendirme yöntemleri ile ilgili açıklamalar öğretmenler için yeterlidir.	0	0	15	60	5	20	4	16	1	4	25	3,36
4	Program uygun ölçme araçları seçiminde öğretmene yol göstermektedir.	2	8	13	52	4	16	5	20	1	4	25	3,40
5	Programda değişik nitelikteki kazanımları ölçmeye yönelik çeşitli değerlendirme yöntemlerine yer verilmiştir.	2	8	11	44	7	28	5	20	0	0	25	3,40
6	Program değerlendirilmesine ürünün önem vermektedir.	1	4	12	48	9	36	3	12	0	0	25	3,44
7	Program değerlendirilmesine sürecin önem vermektedir.	0	0	15	60	7	28	2	8	1	4	25	3,44
8	Program hem sürecin hem de ürünün değerlendirilmesine önem vermektedir.	1	4	11	44	9	36	3	12	1	4	25	3,32
9	Program uygun ölçme araçları geliştirme konusunda öğretmene yol göstermektedir.	1	4	14	56	7	28	3	12	0	0	25	3,52
10	Programda önerilen çeşitli ölçme ve değerlendirme teknikleri uygulanabilir niteliktedir.	0	0	15	60	7	28	3	12	0	0	25	3,48
11	Önerilen ölçme değerlendirme teknikleri (performans ölçme uygulamaları, projeler, vb.) kazanımları ölçmede etkilidir.	1	4	11	44	8	32	4	16	1	4	25	3,28
12	Öğrencilerin öğrenme ve çalışmalarına ait ürün dosyaları öğrencinin gelişimini etkili bir şekilde göstermektedir.	1	4	12	48	8	32	3	12	1	4	25	3,36
Toplam Ortalama Değeri												3,41	

Tablo 5'e göre, öğretmenlerin bütün maddelere verdikleri cevapların genel ortalaması 3,41 olarak bulunmuştur. Bu sonuç öğretmenlerin programın ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerinin “katılıyorum” düzeyinde olduğunu göstermiştir. Genel olarak öğretmenlerden elde edilen bulgular; ölçme ve değerlendirme boyutunun öğrencilerin kendi ilerlemelerini değerlendirmelerine yardımcı olduğu, uygun ölçme araçları geliştirme konusunda öğretmene yol gösterici olduğu, programda önerilen çeşitli ölçme ve değerlendirme tekniklerinin uygulanabilir olduğu ve programın ürünün ve sürecin değerlendirilmesine önem verdiği yönündedir.

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya dâhil olan öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme boyutunda en büyük ortalama ile ($\bar{X}=3,72$) birinci maddedeki “program dersin kazanımlarıyla ilgili olarak, öğrencilerin kendi ilerlemelerini değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır” ifadesine yönelik görüş belirtmişlerdir. Bunun yanında en düşük ortalama ile da ($\bar{X}=3,24$) ikinci maddedeki “ölçme değerlendirme yöntem ve teknikleri, öğrencilere bireysel farklılıkları dikkate almayı sağlayacak nitelikte rehberlik etmektedir” ifadesine yönelik görüş belirtmişlerdir. Genel olarak öğretmenlerin görüşlerinin “katılıyorum” düzeyinde olması, programının ölçme ve değerlendirme boyutunun bu nitelikler kapsamında uygun olduğunu göstermektedir. Araştırmanın ikinci problemine yönelik elde edilen veriler, Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6'da gösterilen maddelere ve öğrencilerin bu maddelerle ilgili vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, üçüncü sınıftaki öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı ilgili oldukları, fen kavramlarını bildikleri ve bu kavramları günlük yaşantılarından örneklerle açıklayabildikleri görülmektedir. Buradan hareketle fen bilimleri dersinin üçüncü sınıfta okutulmasının öğrenciler içinde olumlu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan 586 üçüncü sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğu her bir maddedeki ifadeye olumlu cevap vermişlerdir. Öğrenciler en fazla oranda (%98,8) birinci madde de belirtilen “duyu organlarımı tanıyorum” ifadesine olumlu cevap verirken, en az oranda ise (88,4) yirmi altıncı madde de belirtilen “dünya yüzeyinde karaların ve suların yer aldığını ve etrafımızı saran bir hava tabakasının bulunduğunu biliyorum” ifadesine olumsuz cevap verdikleri görülmektedir.

Tablo 6. Üçüncü sınıf fen bilimleri dersi öğretim programı kazanımlarına yönelik bilgi formundan elde edilen veriler

Madde No	İfadeler	😊		☹️	
		f	%	f	%
1	<i>Duyu organlarımı tanıyorum.</i>	579	98,8	7	1,2
2	<i>Duyu organlarımın temel görevlerini biliyorum.</i>	522	89,0	64	11
3	<i>Duyu organlarımın sağlığını korumak için yapılması gerekenleri biliyorum.</i>	555	94,7	31	5,3
4	<i>Hareket eden varlıkların; hızlanma, yavaşlama, dönme, sallanma ve yön değiştirme gibi özellikleri vardır.</i>	571	97,4	15	2,6
5	<i>İtme ve çekme birer kuvvettir.</i>	578	98,6	8	1,4
6	<i>Hareketli cisimler tehlikelere sebep olabilir(koşan bir öğrencinin durmakta olan bir öğrenciyeye çarpması gibi).</i>	534	91,1	52	8,9
7	<i>Maddenin sertlik-yumuşaklık, esneklik, kırılabilirlik, renk, koku, tat, pürüzlü ve pürüzsüz olma gibi temel özelliklerini biliyorum.</i>	559	95,4	27	4,6
8	<i>Bazı maddelere dokunmak, tatmak ve koklamak vücuduma zarar verebilir.</i>	578	98,6	8	1,4
9	<i>Maddenin hallerini biliyorum.</i>	539	92,0	47	8,0
10	<i>Görme olayının gerçekleşebilmesi için ışık gereklidir.</i>	565	96,4	21	3,6
11	<i>Işık kaynaklarının doğal ve yapay ışık kaynakları olarak sınıflandırıldığını biliyorum.</i>	551	94,0	35	6,0
12	<i>Ses şiddetinin işitme için önemli olduğunu ve her sesi insan kulağının işitemeyeceğini biliyorum</i>	553	94,4	33	5,6
13	<i>Şiddetli sesler in işitme kaybına sebep olabileceğini biliyorum.</i>	569	97,1	17	2,9
14	<i>Her sesin bir kaynağı olduğunu ve sesin her yönde yayıldığını biliyorum.</i>	561	95,7	25	4,3
15	<i>Ses kaynaklarının doğal ve yapay ses kaynakları olarak sınıflandırıldığını biliyorum.</i>	555	94,7	31	5,3
16	<i>Varlıkların canlı ve cansız olarak sınıflandırıldığını biliyorum.</i>	573	97,8	13	2,2
17	<i>Çevremi tanıyorum ve temizliğinde aktif görev alıyorum.</i>	538	91,8	48	8,2
18	<i>Doğal ve yapay çevre arasındaki farkları biliyorum.</i>	566	96,6	20	3,4
19	<i>Doğal çevrenin canlılar için önemini biliyorum ve çevremi korumak için tedbirler alıyorum.</i>	557	95,1	29	4,9
20	<i>Elektrik ve su gibi kaynakların tasarruflu kullanılmasının önemini biliyorum ve bu kaynakları tasarruflu kullanıyorum.</i>	568	96,9	18	3,1
21	<i>Sağlıklı yaşam için spor yapılması gerektiğini, dengeli beslenmenin önemini biliyorum.</i>	572	97,6	14	2,4
22	<i>Elektrikli araç-gereçlere örnekler vererek günlük yaşamdaki önemini açıklayabilirim.</i>	520	88,7	66	11,3
23	<i>Pil atıklarının çevreye zararlarını biliyorum.</i>	569	97,1	17	2,9
24	<i>Elektrik çarpmasına yol açabilecek durumları biliyorum.</i>	562	95,9	24	4,1
25	<i>Dünya'nın şeklinin küreye benzediğini biliyorum.</i>	574	98,0	12	2,0
26	<i>Dünya yüzeyinde karaların ve suların yer aldığını ve etrafımızı saran bir hava tabakasının bulunduğunu biliyorum.</i>	518	88,4	68	11,6

Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgular ve Yorum

Araştırmanın katılımcıları olan öğrenci velilerinin görüş alma formuna verdikleri cevaplardan elde edilen kodlar ve bu kodlara ait frekans değerleri Tablo 7-10 arasında verilmiştir. Velilere toplam beş adet soru sorulmuştur. Birinci soru onların kişisel bilgileriyle ilgili, diğer sorular ise üçüncü sınıflarda uygulamaya konulan fen bilimleri dersinin yürütülmesinde çocuklarının karşılaştığı olumlu ya da olumsuz durumlar hakkındaki görüşleriyle ilgilidir. Bu konuyla ilgili velilere dört adet açık uçlu sorular yöneltilmiş ve cevaplarını bu forma yazmalarını istenmiştir. Aşağıda belirtildiği gibi, velilere sorulan ikinci sorudan itibaren görüşleri değerlendirmeye alınmıştır.

Velilere ikinci soruda “*üçüncü sınıfa giden çocuğunuzun fen bilimleri dersi süresince velisi olarak yaşadığınız sorunlar var mıdır? Varsa nelerdir?*” sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplara ait kod ve frekans değerleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Karşılaşılan sorunlarla ilgili örnek veli görüşleri

Kod	Katılımcı	f
<i>Konuların öğretiminde deney yapılmaması</i>	V2, V3, V5, V6, V7, V8, V9, V10, V11, V14	10
<i>Laboratuvar olmaması</i>	V7, V8, V10, V11, V14	5
<i>Öğrenme zorluğu olması</i>	V1, V3, V9, V14	4
<i>Herhangi bir sorunun bulunmaması</i>	V4, V12, V15	3
<i>Kavrama zorluğu olması</i>	V1, V9	2
<i>Laboratuvar malzeme eksikliği</i>	V4, V5	2
<i>Çocukların yaşlarının küçük olması</i>	V1	1
<i>Verilen ödevlerin cevaplanamaması</i>	V2	1
<i>Ödevlerin uygulamalı olmaması</i>	V6	1
<i>Derse branş öğretmenin girmemesi</i>	V9	1
<i>Görsel materyaller kullanılmaması</i>	V9	1
<i>Ders saatinin az oluşu</i>	V13	1
Toplam		32

Tablo 7’de görüldüğü gibi, velilerin üçüncü sınıf fen bilimleri dersinden çocukları adına karşılaştıkları sorunlarla ilgili 12 adet kod bulunmuştur. Araştırmaya katılan velilerden 10 (%66,7)’u “*konuların öğretiminde deney yapılmaması*” nı karşılaştıkları sorun olarak belirtmişlerdir. Bunun yanında, dört veli (%26,7) çocuklarının “*öğrenme zorluğu çektiği*”ni, beş veli (%33,3) ise “*laboratuvarın olmaması*” hakkında görüş belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan velilerden üçü (%20), üçüncü sınıfta okuyan çocuklarının fen bilimleri dersini öğrenmelerinde “*her hangi bir sorunun olmaması*” yönünde görüşlerini belirtmişlerdir. Bir veli (%6,7) ise, üçüncü sınıfta okutulan fen bilimleri dersine “*derse branş öğretmenin girmemesi*” ni bir sorun olarak belirtmiştir.

Araştırmaya katılan velilerin görüş alma formuna yazdıkları ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

V2: “*Çocuğuma yardımcı olmak için öğretmen tarafından verilen ödevlerin cevaplarını bulmakta zorlanıyorum. Ayrıca verilen ödevlerle ilgili deneyler yapılmıyor*”.

V5: “*Okulumuzda mikroskop, civa, deney tüpleri gibi malzemeler eksik. Eksik olan malzemelerin tamamlanması, çocukların bunları tek tek görmesi, dokunması ve hatta birebir deney yapmaları gerekli. Okulumuzun laboratuvarında malzemeler çok eksik*”.

Velilere üçüncü soru olarak “*üçüncü sınıflarda hayat bilgisi dersinden ayrı olarak fen bilimleri dersi konulmasının avantajları nelerdir?*” sorusu sorulmuştur. Bu soruyla ilgili verdikleri cevaplara ait kod ve frekans değerleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Fen bilimleri dersinin hayat bilgisi dersinden ayrı okutulmasının avantajlarıyla ilgili örnek veli görüşleri

Kod	Katılımcı	f
<i>Dersin daha eğlenceli olması</i>	V1, V2, V3, V4, V6, V7, V8, V9, V10, V12, V13, V14, V15	13
<i>Öğrenme isteklerinin artması</i>	V1, V2, V3, V4, V6, V7, V8, V9, V10, V12, V13, V14	12
<i>Deney yapılması</i>	V9, V11, V12, V14	4
<i>Daha çok araştırmaya yönlendirmesi</i>	V8, V11	2
<i>Dördüncü sınıf fen bilimleri dersine hazırlık olması</i>	V4, V15	2
<i>Günlük hayatla ilişkilendirilmesi</i>	V5	1
<i>Ezbercilikten uzak olması</i>	V5	1
	Toplam	35

Tablo 8’de görüldüğü gibi, velilerin üçüncü sınıf fen bilimleri dersinin hayat bilgisi dersinden ayrı bir ders olarak okutulmasının avantajları ile ilgili yedi adet kod bulunmuştur. Tablo 7’ye göre, araştırmaya katılan velilerden 13 (%86,7)’ü “*fen bilimleri derslerini daha eğlenceli*” bulduklarını, 12 (%80) veli ise fen bilimleri dersinin ayrı okutulmasının çocuklarının “*öğrenme isteklerini artıracaklarını*” belirtmişlerdir. Bunun yanında, bir veli (%6,7) “*ezbercilikten uzak olması*” ve “*günlük hayatla ilişkilendirilmesi*” yönünde fen bilimleri dersinin ayrı bir ders okutulmasının avantajları olarak görüş belirtmiştir.

Araştırmaya katılan velilerin görüş alma formuna yazdıkları ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

V4: “*Çocuğumun dördüncü sınıfta fen bilimleri dersine zemin hazırlayacağı için olumlu buluyorum*”.

V8: “*Fen bilimleri dersi çocuklarımızı daha çok araştırmaya yönlendiriyor. Bu yüzden fen bilimleri dersinin üçüncü sınıfta öğretilmesinde her hangi bir sakınca görmüyorum*”.

Velilere dördüncü soru olarak “*üçüncü sınıflarda hayat bilgisi dersinden ayrı olarak fen bilimleri dersi konulmasının dezavantajları nelerdir?*” sorusu sorulmuştur. Bu soruyla ilgili verdikleri cevaplara ait kod ve frekans değerleri Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Fen bilimleri dersinin hayat bilgisi dersinden ayrı okutulmasının dezavantajlarıyla ilgili örnek veli görüşleri

Kod	Katılımcı	f
Laboratuvar olmaması	V7, V8, V10, V11, V14	5
Konularda zorlanma	V1, V2	2
Ödevlerin artması	V2, V6	2
Laboratuvar malzemelerinin eksikliği	V5, V7	2
Öğretmenin akademik yükünün artması	V13	1
Toplam		12

Tablo 9’da görüldüğü gibi, velilerin üçüncü sınıf fen bilimleri dersinin ayrı bir ders olmasının dezavantajları ile ilgili beş adet kod bulunmuştur. Araştırmaya katılan velilerin beşi (%33,3) “laboratuvarların olmamasını”, ikisi (%13,3) çocuklarının fen bilimleri dersinin “konularında zorlandığını” bir veli (%6,7) ise, bu dersin üçüncü sınıflara konulmasının sınıf öğretmenlerinin “akademik yüklerinin artacağını” dezavantaj olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan velilerin görüş alma formuna yazdıkları ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

V7: “Okulumuzda laboratuvar olmadığından dolayı derslerde deney yapılmadan, konular teorik olarak öğretiliyor”.

V14: “Fen bilimleri dersinin eğitimi verilirken eğer laboratuvarında deney yapılmazsa etkili olacağını düşünmüyorum.

Velilere son soru olarak “üçüncü sınıflarda fen bilimleri dersi konulması hakkında önerileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Bu soruyla ilgili verdikleri cevaplara ait kod ve frekans değerleri Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Fen bilimleri dersinin üçüncü sınıflarda okutulmasına yönelik önerilerle ilgili örnek veli görüşleri

Kod	Katılımcı	f
Konuların günlük yaşantılarla ilişkilendirilmesi	V5, V8	2
Branş öğretmeninin girmesi	V9, V13	2
Projelerin verilmesi	V4	1
Sınıf öğretmeninin yükünün azaltılması	V13	1
Ezbere dayalı olmadan işlenmesi	V5	1
Ödevlerin uygulamalı olarak verilmesi	V6	1
Deneylerin artırılması	V6	1
Toplam		9

Tablo 10’da görüldüğü gibi, velilerin üçüncü sınıf fen bilimleri dersinin uygulanmasına yönelik önerileriyle ilgili yedi adet kod bulunmuştur. Araştırmaya katılan velilerden ikisi

(%13,3) “konuların günlük yaşantılarla ilişkilendirilmesi” ve diğer iki veli (%13,3) ise, fen bilimleri dersine “branş öğretmenin girmesi” gerektiği yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Birer veli (%6,7) ise, fen bilimleri dersinde çocuklarına “proje verilmesi”, derslerin “ezbere dayalı olmadan işlenmesi”, “ödevlerin uygulamalı olarak verilmesi” ve “deneyleerin arttırılması” yönünde öneriler sunmuşlardır.

Araştırmaya katılan velilerin görüş alma formuna yazdıkları ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

V9: “Konuların ayrı bir branş öğretmeni tarafından laboratuvar ortamında basit deneyler yapılarak, konuya uygun görsel materyaller kullanılarak anlatılmasının, çocukların anlamasında ve algılamasında daha etkili olacağını düşünüyorum. Bu ortamların oluşturulmaması çocuklarımızın konuyu yeteri kadar anlamasında sorun teşkil edebilir”.

V13: “Üçüncü sınıfa konulan fen bilimleri dersine branş öğretmenin girmesini öneriyorum. Böylece sınıf öğretmenin de ders yükü azalmış olur”.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın nicel ve nitel verilerinden elde edilen sonuçlar, alanyazındaki diğer benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlarla karşılaştırılarak bu bölümde verilmiştir. Ayrıca, gelecekte benzer çalışma yapacak olan araştırmacılara da önerilerde bulunulmuştur.

SÖAF’den Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmada, programın kazanım boyutuna ilişkin araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiştir. Programın kazanım boyutuyla ilgili olarak öğretmenlerin genel görüşlerinin “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenler programın kazanımlarının, öğrencilerin seviyelerine ve konu alanıyla uygun olduğunu, günlük hayatla ilişkilendirme yapmayı sağladığını, öğrencilere fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkisi kazandırdığını, öğrencilerin fen okuryazarlığını geliştirici nitelikte olduğunu, çevreyi koruma bilinci gibi davranışları kazandırdığını düşünmektedirler. Sınıf öğretmenleri programın kazanım boyutuna genel olarak olumlu görüş belirtirken, bunun yanında en az ortalamayla sekizinci maddedeki “gözlem, karşılaştırma-sınıflama, çıkarım yapma, deney tasarlama, ölçme, bilgi ve veri toplama, yorumlama, sunma... vb bilimsel süreç becerilerini geliştirecek niteliktedir” ve on beşinci maddedeki “öğrencilere yerel, ulusal ve küresel çevre sorunlarını bilim ve tartışma bilincini kazandıracak niteliktedir” ifadelerine görüş

belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin bu maddelerdeki ifadelere en az oranda görüş belirtmelerinin sebepleri arasında, bu ifadelerde geçen kavramların ve uygulamaların üçüncü sınıf öğrencileri tarafından anlaşılması ve uygulama yapılmasının güçlük teşkil edeceği olabilir. Alanyazında yapılmış benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar, bu sonucu destekler niteliktedir. Bu araştırmalardan biri Aybek ve Aslan (2015) tarafından yapılmıştır. Araştırmalarında, Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'na yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerini tespit etmişlerdir. Araştırmalarının sonucunda, programın kazanım boyutunun öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun, açık ve anlaşılır bir dille yazılmış olduğuna dair sonuçlara ulaşmışlardır. Bu araştırmada da, yukarıda bahsedildiği gibi benzer sonuçların yanı sıra, öğretmenler program kazanımlarının günlük hayatla ilişkilendirme yapmayı sağladığını ve öğrencilerde çevreyi koruma bilinci geliştirdiğini düşünmektedirler. Tatar (2007) yapmış olduğu doktora çalışmasında, Dördüncü ve Beşinci Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarına ilişkin öğretmen görüşlerini araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda, programın kazanımlar boyutu dikkate alındığında öğretmenlerin ortalama olarak katılıyorum düzeyinde görüş belirttiklerini tespit etmiştir. Bu araştırmada da öğretmenlerin programın kazanım boyutuna yönelik genel görüşleri katılıyorum düzeyinde olmuştur. Ünişen ve Kaya (2015) araştırmalarında, fen programın kazanımlarının diğer disiplinlerle ilişkili olduğu, öğrencilerin yaş ve sınıf seviyeleri bakımından uygun olduğu ve fen okur-yazarı bireyler yetiştirmede etkili olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Ünişen ve Kaya (2015)'nin araştırmalarından elde edilen sonuçlar, bu araştırmadan elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Şentürk ve Berk (2019) çalışmalarında, araştırmanın katılımcılarının programın kazanımlar boyutuna ilişkin görüşlerinin genelde olumlu olduğunu tespit etmiştir. Katılımcıların kazanım boyutunun tamamına ilişkin görüşlerin ortalamasını 3,84 olarak bulmuşlardır. Bu araştırmada da bu değer 4,04 olarak bulunmuştur.

Öğretmenlere uygulanan anketin diğer bir boyutu konu alanı-içerik'tir. Araştırma sonucunda, programın konu alanı-içerik boyutuna ilişkin sınıf öğretmenlerinin olumlu görüşlerinin olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bu boyuta yönelik görüşleri genel olarak "katılıyorum" düzeyinde olmuştur. Genel olarak öğretmenler, konu alanı-içerik boyutunun öğrenciler için uygun olduğunu, üçüncü sınıf fen bilimleri dersinin içeriğinin diğer disiplinlerle ilişki kurulabildiğini, öğrencilerin ilgilerini çektiğini ve ezberden çok anlamaya teşvik ettiğini, öğrencilerde bilimsel merak uyandırdığını ve günlük hayattan verilen örneklerle zenginleştirildiğini belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenleri programın konu alanı-içerik boyutuna en fazla ortalamayla beşinci maddedeki “sınıf seviyelerine uygun olarak dağıtılmıştır” ifadesine görüş belirtirken, en az ortalamayla ise sekizinci maddedeki “öğrencilerde bilimsel merak uyandırmaktadır” ifadesine görüş belirtmişlerdir. Alanyazında yapılmış benzer araştırmalarla karşılaştırıldığında birbirini destekler nitelikte sonuçlara ulaşılmıştır. Ünişen ve Kaya (2015)’nin araştırmalarında, fen programındaki konuların günlük hayat ilişkili olduğu ve diğer disiplinlerle bağlantı kurabildiği yönünde sonuçlar tespit edilmiştir. Güven (2016) yaptığı araştırmasında ise, öğretmenlerin fen programının konu alanı-içerik boyutuna ortalama olarak katıldıkları sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerinin programın öğrenme-öğretme boyutuna yönelik görüşlerinin “kararsızım” düzeyinde olduğu, başka bir deyişle öğretmenlerin, programın bu boyutuna bu nitelikler kapsamında herhangi bir şekilde olumlu ya da olumsuz bir görüş yapamadıkları görülmüştür. Programın bu boyutunda öğretmenler tarafından en yüksek puana sahip beşinci madde de belirtilen “önerilen ders saati programın uygulanması için yeterlidir” ifadesi olurken, en düşük puana sahip yedinci madde de belirtilen “program bilimsel yöntemin işe koşulacağı etkinlikler içermektedir” ifadesi olmuştur. Programın bu boyutuna genel olarak bakıldığında “kararsızım” düzeyinde olmasından dolayı alanyazındaki benzer çalışmalardan farklı bir sonuç elde edilmiştir. Güven (2016) ve Tatar (2007) yaptıkları araştırmalarının sonucunda, öğretmenlerin bu boyuta “katılıyorum” görüşünde olduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme boyutuna yönelik genel görüşleri ($\bar{X}=3,41$ ortalamayla) “katılıyorum” düzeyinde olmuştur. Bu değer “kararsızım” sınırına yakın bir değer olarak ta görülebilir. Bundan dolayı da öğretmenlerin bu boyuta katılımları, diğer kazanım ve konu alanı boyutu ile karşılaştırıldığında daha düşük oranda olduğu tespit edilmiştir. Benzer bir çalışma olan Güven (2016)’da bu sonucu destekler niteliktedir. Bu boyut içerisinde sınıf öğretmenlerinin büyük oranda katıldıkları birinci madde de belirtilen “program dersin kazanımlarıyla ilgili olarak, öğrencilerin kendi ilerlemelerini değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır” ifadesi olurken, en az oranda katıldıkları ise ikinci madde de belirtilen “ölçme değerlendirme yöntem ve teknikleri, öğrencilere bireysel farklılıkları dikkate almayı sağlayacak nitelikte rehberlik etmektedir” ifadesi olmuştur.

Araştırmada sınıf öğretmenlerine uygulanan anket; kazanımlar, konu alanı-içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme olmak üzere dört boyutta incelenmiş ve elde edilen verilerin genel ortalama değerlerine bakıldığında, en büyük oranda Üçüncü Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı kazanımlarının öğrencilere uygun olduğu yönünde

görüşlerini belirtmişlerdir. Öğretmenler, programın konu alanı-içerik boyutunu ikinci sırada, ölçme ve değerlendirme boyutunu üçüncü sırada ve öğrenme-öğretme süreci boyutunu ise dördüncü sırada genel ortalamayla öğrencilere uygunluğu hakkında görüşlerini belirtmişlerdir. Öğretmenler programın olumlu yönlerini genel olarak öğrenci seviyesine uygun, konular açık ve anlaşılır, görsel öğeler içermesi, öğrenci merkezli olması, çevre bilinci oluşturması, konuların ilgi çekici ve bir sonraki eğitim düzeyine hazırlık niteliğinde olması şeklinde belirtmişlerdir. Programın olumsuz yönlerini ise, programın uygulanabilmesi için okul ortamlarının uygun olmadığı, laboratuvar ve fiziki şartların yetersiz olduğu, konuların öğrenci seviyesine uygun olmadığı, öğrencilere düşünme becerisi kazandıramadığı yönünde görüşler belirtmişlerdir. Bu sonuçları, alanyazında yapılmış benzer çalışmalardan (Aybek ve Aslan, 2015; Çiftçiöğlü, 2009; Dağlı, 2014; Güven, 2016; Koca, 2015; Tatar, 2007; Tüysüz ve Balıkcı, 2016; Ünişen ve Kaya, 2015; Yıldırım ve Güngör-Akgün, 2015) elde edilen sonuçlar destekler niteliktedir.

FKBF’den Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Sonuç

Üçüncü sınıf öğrencilerine fen bilimleri dersi öğretim programı kazanımlarına yönelik hazırlanan gülen yüz ve üzgün yüzden oluşan bilgi formundan elde edilen verilere göre, öğrencilerin kendilerine verilen her bir maddedeki ifadeye ortalama %90 ve üzeri olumlu cevap verdikleri görülmüştür. Sadece, yirmi altıncı madde de belirtilen “dünya yüzeyinde karaların ve suların yer aldığını ve etrafımızı saran bir hava tabakasının bulunduğunu biliyorum” ifadesine en düşük (%88,4) oranda olumlu cevap verirken, bunun yanında birinci madde de belirtilen “duyu organlarımı tanıyorum” ifadesine ise en yüksek (%98,8) oranda olumlu cevap vermişlerdir. Öğrencilerin, yirmi altıncı maddeye en düşük oranda katılmalarının sebebi; dünya yüzeyi, hava tabakası ve dünyanın şeklinin küreye benzediği gibi kavramları tam olarak algılayamamaları olabilir. Bu sonuçlardan yola çıkarak, öğrenciler genel olarak ilk defa karşılaştıkları fen bilimleri dersinde öğrenmiş oldukları kavramlar hakkında yüksek düzeyde olumlu cevaplar verdikleri görülmüştür. Başka bir deyişle okudukları fen bilimleri dersini tanıdıkları, ünitelerde geçen kavramları bildikleri, bu kavramların günlük olaylarla nasıl kullanıldıklarını yorumlayabildikleri görülmüştür. Soylu (2004)’nun da belirttiği gibi, çocuklar kendiliğinden çevresindeki birçok şeye ilgi duyar, onları tekrar tekrar inceler ve öğrenmeye çalışırlar. Bu yaştaki öğrencilerin fen bilimleri dersini sevmeleri, öğretmenin bu dersi ilgi çekici şekilde işleyebilmesine bağlıdır (Güney ve Aydın, 2020). Alanyazında bu araştırmaya benzer bir araştırma da Şentürk (2017) tarafından yapılmış ve araştırmasında, üçüncü sınıf öğrencilerinin programda yer alan kazanımlara ulaşma düzeyinin belirlenmesi için 32 sorudan

oluşan bir başarı testi hazırlamış ve öğrencilere uygulamıştır. Elde edilen bulgulara göre, bu kazanımlara öğrencilerin yüksek düzeyde ulaştığı görülmüştür.

YGAF'den Elde Edilen Bulgulara İlişkin Tartışma ve Sonuç

Öğrenci velilerine uygulanan görüş alma formundan elde edilen bulgulara göre, genel olarak üçüncü sınıflara fen bilimleri dersinin konulmasının çocukları için uygun olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, daha küçük yaşlarda çocuklarının fen bilimleri gibi bir dersle karşılaşmalarının onlara ileriki yıllarda bir avantaj sağlayacağını belirtmişlerdir. Bunun yanında, çocuklarının fen konularını günlük yaşantılarıyla ilişkilendirerek öğrenmeleri, gerektiğinde deneyler yapmaları, onları ezbercilikten uzaklaştırdığından ve derslerine zevk alarak katıldıklarından bahsetmişlerdir. Görüş alma formu uygulanan velilerden 13'ü, üçüncü sınıfta fen bilimleri dersinin çocukları için daha eğlenceli olacağından, 12 veli ise, öğrenme isteklerinin artacağından bahsetmiştir. Ayrıca bazı veliler, üçüncü sınıflarda uygulamaya konulan fen bilimleri dersini direkt olarak deneylerle ilişkilendirmişlerdir.

Araştırma sonucunda, velilerin en çok endişelendikleri konu, fen bilimleri dersinin öğretiminde gerektiği kadar deney yapılmaması olmuştur. Ayrıca, çocuklarının yaşlarının küçük olmasından dolayı fen konularını anlamada güçlük çektiklerinden ve bu güçlüğü de deney yaparak daha rahat yenebileceklerinden bahsetmişlerdir. Bunun yanında veliler, çocuklarının öğrenim gördükleri okullarında laboratuvarların olmadığından ve buralarda kullanılacak malzeme eksikliğinden bahsetmişlerdir. Bazı veliler, çocuklarının dersi daha iyi anlayabilmeleri açısından fen bilimleri dersinin ders saatinin arttırılmasının daha iyi olabileceğini belirtmişlerdir. Bazı veliler ise, sınıf öğretmenlerinin yüklerini azaltmak açısından bu derslere branş öğretmenlerinin girmelerinin daha iyi olabileceği yönünde önerilerde bulunmuşlardır.

Sonuç olarak, araştırmanın katılımcılarından olan öğretmenlerin, ilk defa üçüncü sınıflara konulan Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın uygulayıcısı olarak görüşleri daha sonraki eğitim-öğretim dönemlerinde programın başarılı bir şekilde uygulanmasına ışık tutacaktır. Öğretmen görüşlerinin yanında ilk defa fen bilimleri dersi ile karşılaşan üçüncü sınıf öğrencilerinin bu ders sonunda fen kavramlarını öğrenmeleri ve günlük hayatla ilişkilendirebilmeleri bu dersin üçüncü sınıflara konulmasının uygun olduğunu göstermektedir. Bunun yanında bire bir olmasa da çocuklarından edindikleri bilgi ve gözleme dayalı olarak velilerin de ilk defa üçüncü sınıflarda uygulanan fen bilimleri dersinin uygulanışı ve çocuklarının akademik başarılarının artmasında yapılabilecekler hakkında görüş belirtmeleri,

hem programın işleyişi hem de fen kavramlarının öğretimi sürecinde aksaklıkların giderilmesinde yardımcı olması açısından önemlidir.

Öneriler

- Bu araştırma; öğretmen, öğrenci ve velilerle yapılmıştır. Okul müdürlerinin, müfettişlerin ve alan uzmanlarının ilk defa üçüncü sınıflarda uygulanan fen bilimleri dersi öğretim programı hakkında görüşlerinin alınabileceği benzer bir çalışma yapılabilir.
- Sınıf öğretmenlerinin ilk defa üçüncü sınıflara konulan fen bilimleri dersi öğretim programını değerlendirmelerinin yanı sıra, fen bilimleri öğretmenlerinin de program hakkındaki değerlendirmeleri alınabilir.
- Üçüncü sınıflarda okutulan fen bilimleri dersinin sınıf öğretmenleri tarafından mı yoksa fen bilimleri öğretmenleri tarafından mı verilmesine yönelik daha geniş bir katılımıyla araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Aybek, B. ve Aslan, S. (2015). Sınıf öğretmenlerinin ilkokul 3. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(41), 883-894.
- Bakırcı, H., Artun, H. ve Şenel, S. (2016). Ortak bilgi yapılandırma modeline dayalı fen öğretiminin ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin kavramsal anlamalarına etkisi (gök cisimlerini tanıyalım). *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 514-543.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Başar, T. (2016). *İlkokul 3.sınıf fen bilimleri dersi öğretim programı'nın değerlendirilmesi*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Çiftçi, S., Saban, A., Nur-Gündüz, S. ve Olaç, F. T. (2015). İlkokul üçüncü sınıf öğretmenlerinin üçüncü sınıf fen bilimleri dersine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 333-347.
- Çiftçiöğlü, R. (2009). *İlköğretim beşinci sınıf fen ve teknoloji dersi öğretim programının uygulanmasına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çoban, A. (2003). Fen bilgisi dersinin ilköğretim programları ve liselere giriş sınavı açısından değerlendirilmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10, 60-65.
- Dağlı, H. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan fen eğitiminin içeriği konusunda öğretmen görüşlerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Duban, N. (2016). Sınıf öğretmenlerinin ilkokul fen bilimleri dersi öğretim programına ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 11(3), 981-984.
- Duschl, R., Schweingruber, H. ve Shouse, A. (2007). *Taking science to school: Learning and teaching science in grades*. National Academies Press.
- Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Güney, M. Y. ve Aydın, A. (2020). *Fen eğitimi araştırmalarına güncel bakış: Okul öncesi öğretmen adaylarının fene yönelik tutumları (1. Baskı)*, (Ed.: Dökme, İ., & Benzer, S.). Akademisyen Kitabevi.
- Güven, G. (2016). *3. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Akademi.
- Koca, H. (2015). *İlkokul fen bilimleri dersi öğretim programlarına (2005 ve 2013) yönelik stratejik planlama: Swot analizi*. Yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MEB (2013). *İlköğretim kurumları (ilkokullar ve ortaokullar) fen bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) öğretim programı*.

- MEB (2018). *Fen bilimleri dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Miles, M., Huberman, M. ve Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook*. *European Journal of Science Education*. Los Angeles: Sage Publication, Thousand Oaks.
- Onwuegbuzie, A. J. ve Leech, N. L. (2004). Enhancing the interpretation of significant findings: the role of mixed methods research. *The Qualitative Report*, 9(4), 770-792.
- Özcan, H., Oran, Ş. ve Arık, S. (2018). Fen bilimleri dersi 2013 ve 2017 öğretim programlarının öğretmen görüşlerine göre karşılaştırmalı incelenmesi. *Başkent University Journal of Education*, 5(2), 156-166.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods (3rd Ed.)*. London, England: Sage Publications, Inc.
- Soylu, H. (2004). *Fen öğretiminde yeni yaklaşımlar (Keşif yoluyla öğrenme)*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Şentürk, Ö. (2017). *İlkokul 3. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programının değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şentürk, Ö. ve Berk, Ş. (2019). İlkokul 3. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 49, 143-165.
- Tatar, Ö. (2007). *4. ve 5. sınıf fen ve teknoloji dersi öğretim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tüysüz, C. ve Balıkcı, Ç. (2016). Sınıf öğretmenlerinin 3. sınıf fen bilimleri dersi öğretim programına yönelik görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(36), 169-180.
- Ünişen, A. ve Kaya, E. (2015). Fen bilimleri dersinin ilkokul üçüncü sınıf programına alınmasıyla ilgili öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 546-571.
- Yaşar, Ş., Ayas, A. P., Kaptan, F. ve Gücüm, B. (1998). *Fen bilgisi öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (8. Baskı)*. Sözkese Matbaacılık.
- Yıldırım, N. ve Güngör-Akgün, Ö. (2015). İlkokul 3. sınıf öğretmenlerinin yenilenen fen bilimleri dersine ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16(2), 199-218.